

Kohtuasi C-372/20

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

6. august 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus, Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

30. juuli 2020

Kaebaja:

QY

Vastustaja:

Finanzamt Wien für den 8., 16. und 17. Bezirk (Viini 8., 16. ja 17. ringkonna maksuamet)

Põhikohtuasja ese

Saksa kodaniku õigus saada Austria pereküvitisi pereküvitiste seaduse (Familienlastenausgleichsgesetz, FLAG) alusel ajal, mil ta töötab Austria abiorganisatsiooni heaks Ugandas – Kindlakstegemine, kas kõnealune olukord kuulub määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a või punkti e kohaldamisalasse – Töökohaliikmesriik – Elukohaliikmesriik – Õigus pereküvitistele riigisisese õiguse alusel – Kaudne diskrimineerimine

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus:

Kas määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti e tuleb tõlgendada nii, et viidatud sätte kohaldamisalasse kuulub sellise töötaja olukord, kellel on selle liikmesriigi kodakondsus, kus on ka tema ja tema laste elukoht, ja kes sõlmib teises liikmesriigis asuva tööandjaga tööle asumiseks arenguabitöötajana töölepingu, mis on asukohariigi õigusnormide kohaselt kaetud kohustusliku kindlustuse süsteemiga, ja keda tööandja ei läheta kolmandasse riiki küll vahetult pärast töölevõtmist, kuid teeb seda pärast ettevalmistusaja lõppu ja pärast reintegratsiooni eesmärgil asukohariiki tagasipöördumist?

Teine küsimus:

Kas selline liikmesriigi õigusnorm nagu FLAG § 53 lõige 1, mis muu hulgas sisaldab iseseisvat nõuet Austria kodanikega võrdsustamise kohta, rikub määruste ülevõtmise keeldu ELTL artikli 288 teise lõigu tähenduses?

Kolmas ja neljas eelotsuse küsimus puudutavad juhtumit, mil taotleja olukord kuulub määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti e kohaldamisalasse ja liidu õigus paneb perehüvitiste maksmise kohustuse üksnes elukohaliikmesriigile.

Kolmas küsimus:

Kas töötajate kodakondsusel põhineva diskrimineerimise keeldu, mis on sätestatud ELTL artikli 45 lõikes 2, täiendavalt ELTL artiklis 18, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline riigisisene õigusnorm nagu arenguabitöötajaid käsitleva seaduse (Entwicklungshelfergesetz) § 13 lõige 1 selle kuni 31. detsembrini 2018 kehtinud redaktsioonis (edaspidi „varasem redaktsioon“), mis seob õiguse saada perehüvitisi liikmesriigis, mis ei ole liidu õiguse kohaselt pädev riik, tingimusega, et arenguabitöötaja peamine huvide kese või harilik viibimiskoht oli juba enne töötamise alustamist asukohaliikmesriigi territooriumil, kusjuures seda nõuet peavad täitma ka Austria kodanikud?

Neljas küsimus:

Kas määruse nr 883/2004 artikli 68 lõiget 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT 2009, L 284, lk 1; edaspidi „määrus nr 987/2009“ või „rakendusmäärus“), artikli 60 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi asutus, keda taotleja pidas esmajärjekorras pädevaks töökohaliikmesriigiks ja kellele esitati perehüvitiste taotlus, kuid kelle õigusnormid ei ole kohaldatavad esmajärjekorras ega teises järjekorras, ent [kus] on siiski õigus saada perehüvitisi riigisisese õiguse alternatiivse normi kohaselt, peab analoogia alusel kohaldama sätteid, mis käsitlevad taotluse edastamise kohustust, teavitamist, esialgse otsuse tegemist kohaldatavate prioriteetsuse määramise eeskirjade kohta ja esialgset rahalise hüvitise maksmist?

Viies küsimus:

Kas kohustus teha esialgne otsus kohaldatavate prioriteetsuse määramise eeskirjade kohta lasub üksnes vastustajaks oleval asutusel või ka halduskohtul, kelle poole on haldusmenetluses pöördutud?

Kuues küsimus:

Millal on halduskohus kohustatud tegema esialgse otsuse kohaldatavate prioriteetsuse määramise eeskirjade kohta?

Seitsmes küsimus puudutab juhtumit, mil taotleja olukord kuulub määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a kohaldamisalasse ja liidu õigus kohustab töökohaliikmesriiki ja elukohaliikmesriiki ühiselt maksma perehüvitisi.

Seitsmes küsimus:

Kas lauseosa „asutus edastab taotluse“ määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 3 punktis a ja lauseosa „edastab kõnealune asutus taotluse“ rakendusmääruse nr 987/2009 artiklis 60 tuleb tõlgendada nii, et viidatud sätted seovad esmajärjekorras pädeva liikmesriigi asutuse ja teises järjekorras pädeva liikmesriigi asutuse omavahel nii, et mõlemad liikmesriigid peavad ühiselt menetlema ÜHTE (arvsõna üks ainsuses) perehüvitiste taotlust, või peab taotleja perehüvitist selle liikmesriigi pädevalt asutuselt, kelle õigusakte kohaldatakse teises järjekorras, eraldi taotlema, mistõttu peab taotleja kahe liikmesriigi kahe asutuse puhul esitama kaks füüsilisel kujul taotlust (vormi), mille alusel hakkab paratamatult kulgema kaks erinevat tähtaega?

Kaheksas kuni üheksas küsimus puudutavad ajavahemikku alates 1. jaanuarist 2019, kui koos perehüvitiste indekseerimise alustamise ja EHG varasema redaktsiooni § 13 lõike 1 kehtetuks tunnistamisega lõpetas Austria perehüvitise maksmise arenguabitöötajatele.

Kaheksas küsimus:

Kas ELTL artikli 4 lõiget 4, artikleid 45 ja 208, EL lepingu artikli 4 lõiget 3 ning määruse nr 883/2004 artikleid 2, 3 ja 7 ning II jaotist tuleb tõlgendada nii, et need kehtestavad liikmesriigile üldise keelu lõpetada perehüvitiste maksmine arenguabitöötajale, kes võtab oma pereliikmed kaasa kolmandas riigis asuvasse lähetuskohta?

Teise võimalusena üheksas küsimus:

Kas ELTL artikli 4 lõiget 4, artikleid 45 ja 208, EL lepingu artikli 4 lõiget 3 ning määruse nr 883/2004 artikleid 2, 3 ja 7 ning II jaotist tuleb tõlgendada nii, et need tagavad juba möödunud perioodideks õiguse perehüvitistele omandanud arenguabitöötajale käesoleva kohtuasjaga sarnases olukorras selle õiguse individuaalse ja konkreetse säilimise tulevasteks perioodideks, olgugi et liikmesriik on arenguabitöötajatele perehüvitiste maksmise lõpetanud?

Viidatud liidu õigusnormid

EL lepingu artikli 4 lõiked 2 ja 3; ELTL artiklid 4, 45, 48, 208 ja artikli 288 teine lõik

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta, eelkõige artikkel 7, artikli 11 lõike 3 punktid a ja e, artiklid 67 ja 68

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord, eelkõige artikkel 11, artikli 60 lõiked 2 ja 3

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrus (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires, eelkõige artikli 7 lõiked 1 ja 2

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Üldine sotsiaalkindlustusseadus (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, ASVG), eelkõige § 4 lõike 1 punkt 9, mille kohaselt on arenguabitöötajad arenguabitöötajaid käsitleva seaduse (Entwicklungshelfergesetz) § 2 tähenduses kaetud ravi-, õnnetusjuhtumi- ja pensionikindlustusega.

Austria maksukorralduse seadus (Bundesabgabenordnung, edaspidi „BAO“), eelkõige § 26 lõige 1, mille kohaselt on isiku elukoht seal, kus on tema eluruum asjaoludel, mis lubavad järeldada, et ta säilitab eluruumi ja kasutab seda, ning lõige 2, mille kohaselt on isiku harilik viibimiskoht seal, kus ta viibib asjaoludel, millest selgub, et ta ei viibi selles kohas või selles riigis üksnes ajutiselt. Lõike 3 kohaselt käsitatakse Austria kodanikke, kellel on teenistussuhe avalik-õigusliku asutusega ja kelle teenistuskohas asub välismaal (välisriiki lähetatud ametnikud), nii, nagu oleks nende harilik viibimiskoht Austrias.

Perehüvitiste seadus (Familienlastenausgleichsgesetz, edaspidi „FLAG“), eelkõige § 2. § 2 lõike 1 kohaselt on õigus saada perehüvitist alaealiste laste eest neil isikutel, kelle elukoht või harilik viibimiskoht on Austrias. FLAG § 2 lõike 8 kohaselt on isikutel õigus saada perehüvitist ainult siis, kui nende peamine huvid kese on Austrias. FLAG § 5 lõike 3 kohaselt ei ole õigust saada perehüvitist laste eest, kes elavad alaliselt välisriigis. FLAG § 53 lõike 1 kohaselt võrdsustatakse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu osalisriikide kodanikud Austria kodanikega. Lapse alaliselt elamine Euroopa Majanduspiirkonna riigis võrdsustatakse lapse alaliselt elamisega Austrias.

Alates 1. jaanuarist 2019 on kohaldatav FLAG § 53 uus lõige 5, mille kohaselt kohaldatakse BAO § 26 lõiget 3 kõnealuse föderaalseaduse alusel makstavate hüvitiste suhtes ainult kuni 31. detsembrini 2018. Alates 1. jaanuarist 2019 kohaldatakse nimetatud föderaalseaduse alusel makstavate hüvitiste puhul BAO

§ 26 lõiget 3 ainult isikute suhtes, kelle töökoht on välismaal ja kes töötavad kohaliku asutuse ülesandel, ning nende abikaasade ja laste suhtes.

Arenguabitöötajaid käsitlev seadus (Entwicklungshelfergesetz, edaspidi „EHG“), eelkõige § 13. EHG § 13 lõige 1 sätestas kuni 31. detsembrini 2018 kehtinud redaktsioonis, et spetsialiste ja nendega ühises majapidamises elavaid pereliikmeid, kui need isikud on Austria kodanikud või liidu õiguse kohaselt nendega võrdsustatud isikud, käsitatakse ettevalmistusaja kestel ja välislähetuses olemise ajal perehüvitiste saamise õiguse aspektist nii, nagu nad ei elaks lähetuse riigis alaliselt. 1. jaanuaril 2019 tunnistati EHG § 13 lõige 1 kehtetuks ja jäeti kõnealuselt seadusest täielikult välja. Seega kaotati 1. jaanuaril 2019 tegelikult arenguabitöötajate õigus perehüvitistele.

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja on Saksa kodanik. Tema abikaasa, kellega ta on alates 2008. aastast abielus, on Brasiilia kodanik. Neil on kolm last, kes on samuti Saksa kodanikud ning kes on sündinud 30. oktoobril 2011, 22. jaanuaril 2015 ja 11. detsembril 2017.
- 2 Kaebaja sõlmis 6. septembril 2016 Austria tööandjaga töölepingu tööle asumiseks arenguabitöötajana. Töölepingu kohaselt asub tema töökoht Viinis (Austria). Pärast 6. septembrist 2016 kuni 21. oktoobrini 2016 kestnud ettevalmistuskursuse lõpetamist alustas ta 31. oktoobril 2016 välislähetust Ugandas, kuhu ta suundus koos pereliikmetega ja kus ta tegutses kuni 15. augustini 2019 – välja arvatud lapsehoolduspuhkuse perioodil 17. oktoobrist 2017 kuni 7. veebruarini 2018, mil kaebaja elas koos pereliikmetega oma vanemate juures Saksamaal. 15. augustist 2019 kuni 15. septembrini 2019 kestis reintegratsiooniks Viinis ette nähtud kuu. Sellega töösuhe lõppes.
- 3 Töösuhte kestuse ajal olid kaebaja ja tema pereliikmed kindlustatud Austria sotsiaalkindlustussüsteemis ja Austrias oli registreeritud nende peamine elukoht. Neil oli ametikorter, mille andis nende käsutusse tööandja, seda siiski piiranguga, et kaebaja ja tema perekond võisid seda kasutada ainult ettevalmistusaja ja reintegratsiooniaja vältel. Kaebaja välislähetuse ajal anti kõnealune korter muude arenguabitöötajate käsutusse.
- 4 Kaebaja vanematel oli Saksamaal 180 m² suurune korter, millest oli kaebaja käsutuses kaks tuba, mida kasutas kaebaja viimati 2016. aasta märtsist kuni 2016. aasta septembrini ja eespool nimetatud lapsehoolduspuhkuse ajal. Ajavahemikul 2013. aastast kuni 2016. aasta märtsini elasid kaebaja ja tema lapsed vaheldumisi Saksamaal ja Brasiilias, kus tema abikaasa, kellel on seal kinnisvara, tegutses füüsilisest isikust ettevõtjast põllumajandustootjana. Abikaasa saadab kaebajat välislähetustel. Arenguabitöötajana tegutsemise ajal veetis kaebaja kõik puhkused Saksamaal ja kõik lapsed on sündinud Saksamaal. Tema pangaarved asuvad samuti Saksamaal. Seal elavad ka kaebaja vanemad, kellega temal ja tema lastel on väga lähedased suhted.

- 5 Kaebaja kinnitab siiski, et temal, tema lastel ja laste isal ei ole ühist pere elukohta Saksamaal ega Brasiilias. Pere elukoht, kus on tema, laste isa ja nende laste ühine peamine huvide kese ja kus nad alati tegelikult koos kohal viibivad, asub alati asjaomases lähetuskohas.
- 6 Kuni 2016. aasta septembrini (k. a) sai kaebaja kahe esimese lapse eest lapsetoetust Saksamaal Saksamaa lapsetoetuste seaduse (Kindergeldgesetz) alusel. Alates 2016. aasta oktoobrist lõpetas Saksamaa asutus lapsetoetuse maksmise põhjendusega, et kaebaja töötab alates 6. septembrist 2016 Austrias ja laste isa Saksamaal ei tööta, mistõttu vastutab perehüvitiste maksmise eest esmajärjekorras Austria. Saksamaa asutus ei teavitanud Austria asutust lapsetoetuse maksmise lõpetamisest.
- 7 Kahe taotlusega, mis esitati 5. oktoobril 2016, taotleti kahe esimese lapse jaoks alates 2016. aasta oktoobrist, ja 8. jaanuari 2018. aasta taotlusega ka kolmanda lapse jaoks Austria perehüvitise maksmist FLAG-i alusel ja maksusoodustuse vormis lapsetoetust tulumaksuseaduse (Einkommensteuergesetz) alusel. Kõigil juhtudel jättis vastutajaks olev pädev asutus taotlused põhjendamata tõttu rahuldamata. Saksamaa pädeva asutusega vastustaja kontakti ei võtnud. Samuti ei tehtud esialgset otsust selle kohta, kumb asutus on esmajärjekorras pädev. Taotlust maksta määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 2 kohast diferentseeritud lisahüvitist Saksamaa asutusele ei esitatud.
- 8 Taotluste rahuldamata jätmise peale esitas kaebaja vaide, mille vastustaja jättis rahuldamata. Vaideotsuse peale esitati taas kaebus ja asjad saadeti Bundesfinanzgericht'ile (föderaalne maksukohus) kui pädevale kohtule otsuse tegemiseks.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 9 Kaebaja leiab, et lähetuse ettevalmistusaja ja elukoha registreerimise tõttu on Austria vähemasti „fiktiivne“ töökohariik määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a tähenduses. Kaebaja saab juhiseid Viinist, mis on lepingu kohaselt tema teenistuskohas. Viinis toimus ettevalmistuskursus ja seal veetis kaebaja kuu aega reintegratsiooni eesmärgil. Sellega, et ta registreeris oma elukoha Austrias, viis ta oma peamise huvide keskmel Austriasse ja seepärast vastab ta tingimustele, mis on sätestatud EHG varasema redaktsiooni § 13 lõikes 1 koosmõjus BAO §-ga 26. Tõlgendus, mille sellele sättele on andnud vastustaja, on vastuolus nii riigisiseste kui ka liidu õiguses kehtivate tõlgenduspõhimõtetega, kuna elukoht liikmesriigis just nimelt ei ole tähtis. See tõlgendus tuleneb ka võrdse kohtlemise kohustusest, mis on sätestatud määruse nr 1408/71 artiklis 3. Viitega 15. jaanuari 1986. aasta kohtuotsusele Pinna (41/84, EU:C:1986:1, punkt 23) väidetakse, et Euroopa Kohus on perehüvitiste saamise õiguse eristamist pereliikmete elukoha alusel nimetanud sõnaselgelt „diskrimineerimise varjatud vormiks“, mis on keelatud.
- 10 Vastustaja on seisukohal, et kaebaja kui teise liikmesriigi kodanik on Austria sotsiaalkindlustussüsteemis kindlustatud alusetult, kuna ta tegutses

arenguabitöötajana kolmandas riigis, mistõttu ta ei kuulu määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse ja tal ei ole õigust saada Austria perehüvitist. Kuna ta tegutseb kolmandas riigis, ei ole Austria tema töökohariik. Korter, mille tööandja Viinis tema käsutusse andis, ei vasta elukoha tingimustele määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti j tähenduses ega viibimise tingimustele sama määruse artikli 1 punkti k tähenduses. Järelikult ei ole Austria ka elukohaliikmesriik.

- 11 Samuti välistab üksnes riigisisestel õiguslikel alustel põhinev hinnang perehüvitise maksmise. EHG varasema redaktsiooni § 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see õigusnorm üksnes säilitab varem üldpõhimõtete alusel (elukoht või viibimiskoht Austrias, peamine huvide kese Austrias; lapsed, kes kuuluvad isiku perekonda, kellel on õigus saada hüvitist ja kes ei viibi alaliselt välismaal) omandatud õiguse perehüvitistele, kuid ei anna selleks alust. Ka Austria kodanikud peavad juba enne arenguabitöötajana tööle asumist olema omandanud õiguse perehüvitistele nii, et nad vastavad põhimõteteliste tingimustele, millest tulenevalt teise liikmesriigi kodanikke FLAG § 53 lõike 1 alusel ei diskrimineerita, vaid nad võrdsustatakse Austria kodanikega, ja seega ei ole võrdse kohtlemise põhimõtet rikutud.
- 12 Vastustaja tugineb oma õiguskäsituse puhul Bundeskanzleramt'i (liidukantsleri büroo) erialaselt pädeva ametniku juhisele ja Bundesfinanzgericht'i (föderaalne maksukohus) 14. aprilli 2014. aasta otsusele, mida ei ole vaidlustatud ja millega samuti keelduti maksmast perehüvitist samasuguses olukorras olevale Madalmaade arenguabitöötajale.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on käesolevas kohtuasjas küsimus sisuliselt selles, kas Austria on töökohariik määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a tähenduses ja on seega esmajärjekorras kohustatud maksma kaebajale taotletud perehüvitist. Juhul kui Austriat ei tule pidada töökohariigiks, vastutaks perehüvitise maksmise eest nimetatud määruse artikli 11 lõike 3 punkti e kohaselt elukohaliikmesriik. Arvestades eelpool kirjeldatud eluasemega seotud olukorda, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul pidada kaebaja elukohaliikmesriigiks Saksamaad. Teise võimalusena on tegemist küsimusega, kas EHG varasema redaktsiooni § 13 lõikest 1 tuleneb kaebajale õigus puhtalt riigisisese õiguse alusel, seega liidu õigusest eraldiseisvana, mistõttu kerkib küsimus, kas EHG varasema redaktsiooni § 13 lõige 1 on kaudselt diskrimineeriv või seda tõlgendatakse kaudselt diskrimineerivana. Eelotsuse küsimuste kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus järgmist.
- 14 Esimene eelotsuse küsimus. See küsimus puudutab määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a ja punkti e piiritlemist. Kaebaja on sõlminud töölepingu Austria tööandjaga ja on sellest tulenevalt riigisiseste õigusnormide alusel hõlmatud Austria kohustusliku kindlustuse süsteemiga. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul vastab Austria seega töökohaliikmeriigi tunnusele. Juhul kui Euroopa Kohus jõuab siiski järeldusele, et arenguabitöötajana tegutsemine kuulub määruse

nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti e kui varusätte kohaldamisalasse, oleksid sotsiaalkindlustuse (Austria) ja perehüvitiste (Saksamaa) puhul pädevad eri liikmesriigid.

- 15 Euroopa Kohus on määruse nr 883/2004 kohaldamisalas käsitletud töötamist kolmandas riigis seni ainult ühe Läti meremehe puhul (8. mai 2019. aasta kohtuotsus *Inspecteur van de Belastingdienst*, C-631/17, EU:C:2019:381). Viidatud otsuses märkis Euroopa Kohus sõnaselgelt, et määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkt e on varusäte, mida kohaldatakse kolmanda riigiga seotud juhtumite puhul. Nimetatud kohtuasja aluseks olnud olukorras toimus töötamine siiski üksnes kolmandas riigis. Sellest erineb käesolev kohtuasi ettevalmistusaja poolest, mille kestel viibis kaebaja enne kolmandasse riiki lähetamist Austrias, ja pärast tagasipöördumist reintegratsiooniks mõeldud aja poolest. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on siiski kindel, et arenguabitöötaja puhul annab töösuhe tööandja asukohariigi kaudu alati pidepunkti, millele tuginedes tuleb tema hinnangul pidada Austriat töökohaliikmesriigiks.
- 16 Teine eelotsuse küsimus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab sellele, et FLAG § 53 lõige 1 on ainult vormilises tähenduses Austria õigusnorm, sisuliselt on seevastu tegemist liidu õigusnormiga, kuna see kajastab – osaliselt sõna-sõnalt, osaliselt *mutatis mutandis* – määruste sisu. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on see probleemne, sest FLAG § 53 ajendab tõlgendama liidu õigusest tulenevat nõuet, mis puudutab Austria kodanikega võrdsustamist, riigisiseste ja mitte liidu õiguse kriteeriumide alusel, mistõttu jääb vahetult kehtiv liidu õigus varju, seades ohtu Euroopa Kohtu tõlgendamismonopoli.
- 17 Kolmas eelotsuse küsimus (teise liikmesriigi kodanike kaudne diskrimineerimine EHG varasema redaktsiooni § 13 lõike 1 tõttu). Kolmas küsimus (samamoodi nagu neljas küsimus) on asjakohane ainult siis, kui põhikohtuasja asjaolud kuuluvad määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti e kohaldamisalasse ja liidu õigus kohustab üksnes elukohaliikmesriiki (mis on eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul käesoleval juhul Saksamaa) maksma perehüvitisi.
- 18 EHG varasema redaktsiooni § 13 lõiget 1 tuleb käsitada riigisisese õiguse alternatiivse õigusliku alusena, nagu seda tehti ka 12. juuni 2012. aasta kohtuotsuses *Hudzinski* (C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339). Sellisena ei või see olla diskrimineeriv. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tõlgendatakse seda siiski vähemasti kaudselt diskrimineerivana, kuna vastustaja esitatud tõlgenduse kohaselt nõutakse kaebajalt, et õigus perehüvitistele pidi tal olema juba enne arenguabitöötajana tööle asumist. Seda tingimust on Austria kodanikel kergem täita. Lisaks ei ole vaidlustatud otsustes selgitatud, kui kaua enne arenguabitöötajana tööle asumist pidi kõnealune õigus olema olemas.
- 19 Neljas eelotsuse küsimus (menetlusega seotud kohustused, mis lasuvad liikmesriigil, kes ei ole pädev riik). Liidu õigus paneb neljandas küsimuses nimetatud kohustused selle liikmesriigi pädevale asutusele, mille õigusnorme tuleb kohaldada teises järjekorras. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei

ole Austria siiski mingil juhul teises järjekorras pädev riik. Austria on liidu õiguse kohaselt kas töökohaliikmesriik või alternatiivse koosseisutingimusega mittepädev liikmesriik. Määruses nr 883/2004 ega määruses nr 987/2009 ei ole ühtegi sätet, mis paneks selles küsimuses nimetatud kohustused sõnaselgelt ka liikmesriigile, kes ei ole pädev. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sedastuste kohaselt ei astunud Austria asutus käesoleval juhul samme, et teavitada Saksamaa asutust taotlusest, mille kaebaja Austrias esitas. Praegu on Austrias toimuv menetlus Bundesfinanzgericht'is (föderaalne maksukohus) toimuva apellatsioonimenetluse staadiumis. Seepärast tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas – ja kui jah, siis millises ulatuses – lähevad kohustused, mille kõnealune asutus täitmata jättis, menetluse edasises käigus üle kohtule, kelle poole on pöördutud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule teadaolevalt puudub neid õigusküsimusi käsitlev Euroopa Kohtu praktika.

- 20 Määruse nr 883/2004 artikli 68 lõige 3 ning määruse nr 987/2009 artikli 60 lõiked 2 ja 3 järgivad eesmärki tagada võortöötajatele õigus esitada nõudeid ajalisest ja isikulisest aspektist. Konkreetsel juhul on tähtis taotluse esitamise kuupäev, mis piirab isikule antavat õigust ajaliselt. Küsitav näib eelkõige see, kas asjassepuutuva isiku puhul jääb püsima fiktsioon, et ta esitas õigel ajal taotluse esmajärjekorras pädevas liikmesriigis. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sedastuste kohaselt ei esitatud taotlust Saksamaa asutusele. Seega on küsitav – juhul kui Austria ei ole esmajärjekorras pädev –, kas selle liikmesriigi asutused olid kohustatud edastama taotlused Saksamaale ja kas kaebaja puhul jääb kehtima fiktsioon, et ta esitas taotluse õigeaegselt.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul võiks kohustus, mille kõnealune asutus jättis täitmata, minna kohtumenetluse korral üle kohtule, kelle poole on pöördutud. Selle käsitusviisi puhul läheks kohustus teha esialgne otsus määruse nr 987/2009 artikli 60 lõike 3 tähenduses üle kohtule, kelle poole on pöördutud, mistõttu ei tule asutuse mõistet mõista absoluutsena. Tõhusa õiguskaitsevahendi mõte ja eesmärk on saavutada ulatuslik õiguskaitse. Esialgse otsuse eesmärk on tagada taotlejale kiiresti võimalus teha kindlaks pädevus ja saada perehüvitist. Nende eesmärkide saavutamiseks tuleks nõustuda seisukohaga, et esialgse otsuse tegemise kohustus läheb üle kohtule, kelle poole on pöördutud.
- 22 Viies eelotsuse küsimus (kohtu otsustusõiguse ulatus). Kuna asutused on elektroonilise teabevahetuse kaudu omavahel seotud, võiks otsuse tegemise kohustuse üleminek olla piiratud nii, et kohus, kelle poole on pöördutud, on üksnes pädev tegema asutusele sellise otsuse tegemise korraldust, kusjuures kohus peab kindlaks määrama selle sisu. Konkreetsel juhul tegi eelotsusetaotluse esitanud kohus esialgse otsuse ja pani vastustajaks olevale asutusele kohustuse edastada see pädevale Saksamaa asutusele ning korraldada dialoogimenetlus asjaomaste asutuste vahel.
- 23 Kuues eelotsuse küsimus. Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millal on kohus, kelle poole on pöördutud, kohustatud tegema esialgse otsuse kohaldatavate prioriteetsuse määramise eeskirjade kohta.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta üksnes lühidalt, et tema arvates on kohus, kelle poole on pöördutud, kohustatud tegema sellise otsuse juba kohtule kaebuse esitamise ajal, kui pädev asutus ei ole kõnealust kohustust täitnud.

- 24 Seitsmes eelotsuse küsimus (taotluse esitamata jätmine teises järjekorras pädevas liikmesriigis). See küsimus on asjakohane, kui Euroopa Kohus käsitleb Austriat töökohariigina, millest tulenevalt oleks Austria esmajärjekorras pädev. Määruse nr 883/2004 artikli 68 lõige 3, mis käsitleb fiktsiooni, et tähtaega on järgitud, puudutab vastupidist juhtumit (edastamine teises järjekorras pädeva liikmesriigi poolt) ega ole oma sõnastuse kohaselt käeoleval juhul asjakohane. Käesoleva kohtuasja asjaolud kuuluvad määruse nr 987/2009 artikli 60 lõike 2 teise ja kolmanda lõigu kohaldamisalasse, mis sätestavad esmajärjekorras pädeva liikmesriigi kohustuse taotlus edastada, kuid ei taga sõnaselgelt tähtaja järgimist.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib küsimus, kas arvestades selle liikmesriigi pädeval asutusel, kelle õigusakte kohaldatakse esmajärjekorras, lasuvat kohustust edastada taotlus selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle õigusakte kohaldatakse teises järjekorras, on määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 2 kohase diferentseeritud lisahüvitise saamiseks tegelikult vaja esitada eraldi taotlus. Liidu õigusnorme, mida kujundab õiguskaitse idee, võiks just nimelt selle tõttu, et puudub tähtaja järgimise fiktsioon nagu selle määruse artikli 68 lõikes 3, mõista nii, et mõlemad asutused on määruste kaudu teineteisega sel viisil seotud, et nad peavad ühiselt menetlema *ühte* taotlust. Seega ei tuleks asjaolu, et määruse nr 987/2009 artikli 60 lõike 2 teises lõigus ei ole fiktsiooni nõuet sõnaselgelt sätestatud, käsitada taotletud eesmärgiga vastuolus olevana, ja küsimus, mis puudutab tähtaja järgimist reguleeriva määruse nr 883/2004 artikli 68 lõike 3 analoogia alusel kohaldamist, oleks üleliigne.
- 26 Kaheksas ja üheksas eelotsuse küsimus. Need küsimused on asjakohased ainult siis, kui Euroopa Kohus jõuab järeldusele, et EHG varasema redaktsiooni § 13 lõige 1 annab kaebajale alternatiivse õiguse Austria perehüvitistele üldiselt, kuna Austria peab lojaalsuse kaalutlustel taastama varasema õigusliku olukorra, või on kõnealune õigus antud talle individuaalselt kuni 31. detsembrini 2018, mille põhjal saaks teha järelduse õiguste säilimise kohta.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on küsitav, kas arenguabitöötajatele perehüvitise maksmise lõpetamine rikub ELTL artiklis 45 sätestatud töötajate vaba liikumise põhivabadust. Kuna Euroopa Kohus käsitleb kõiki põhivabadusi üldiste keeldudena kehtestada piiranguid (vt 30. novembri 1995. aasta kohtuotsus Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, punkt 37), võiks perehüvitise kaotamist käsitada keelatud piiranguna, kuna see võib takistada töötajate vaba liikumise õiguse kasutamist ja muuta seda vähem huvipakkuvaks.
- 28 Arenguabitöötajatele perehüvitise maksmise lõpetamine ei kujuta endast küll otsest diskrimineerimist, kuna see ei ole seotud kodakondsusega, kuid tegemist on siiski kaudse diskrimineerimisega kodakondsuse alusel, kui perehüvitiste

maksmine seatakse sõltuvusse elu- või viibimiskohaga seotud tingimustest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab sellega seoses 24. jaanuari 2019. aasta kohtuotsusele Balandin jt (C-477/17, EU:C:2019:60, punkt 38 jj) ja 5. septembri 2019. aasta kohtumäärusele Caisse pour l'avenir des enfants (C-801/18, ei avaldata, EU:C:2019:684, punkt 49).

- 29 Mis puudutab töötajate vaba liikumise takistamise võimalikku põhjendatust, siis on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et kõne alla ei tule ükski põhjendus, kuna Austrias arenguabitöötajatele perehüvitiste maksmise lõpetamise tegelik põhjus seisneb majanduslikes kaalutlustes, nimelt selles, et vältida perehüvitiste eksportimist kolmandasse riiki, ja Euroopa Kohus ei pea puhtalt majanduslikke kaalutlusi põhjendavaks aluseks.
- 30 Isegi juhul, kui arenguabitöötajatele perehüvitiste maksmise lõpetamine oleks põhjendatud, peaks see meede olema ka proportsionaalne, millega eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul samuti tegemist ei ole. Kuna Austria lõpetas üksnes arenguabitöötajatele perehüvitiste maksmise, kuid maksab seda edasi näiteks saatkondade töötajatele, võiks olla küsitav, kas Austria on tegutsenud sidusalt, kuna asjaomane meede ei ole isegi mitte sobiv.
- 31 Juhul kui vastus kaheksandale eelotsuse küsimusele on eitav, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul küsitav, kas kaebaja on omandanud individuaalse ja konkreetse õiguse perehüvitiste maksmise jätkumisele juba omandatud õiguste tähenduses (vt 26. novembri 2009. aasta kohtuotsus Slanina, C-363/08, EU:C:2009:732).